

POSTANOWIENIE

24 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 24 października 2023 r. w Warszawie
zażalenia Bank spółki akcyjnej w W.

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi I Wydział Cywilny

z 10 maja 2023 r., I ACa 967/22,

w sprawie z powództwa M. G.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o zapłatę i ustalenie,

**oddala zażalenie pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego do orzeczenia kończącego sprawę.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 10 maja 2023 Sąd Apelacyjny w Łodzi uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 11 marca 2022 r. w punkcie 2 i 3 i w tym zakresie przekazał temuż Sądowi do ponownego rozpoznania sprawę z powództwa M. G. przeciwko Bank S.A. z siedzibą w W. o zapłatę i ustalenie.

Przyczyną uchylenia było nierozpoznanie istoty sprawy poprzez zaniechanie zbadania materialnej podstawy żądania, mianowicie dokonania oceny zakwestionowanych przez powoda postanowień umowy pod kątem ich abuzywności.

Sąd odwoławczy zauważył, że Sąd Okręgowy nie uprzedził stron, że w jego ocenie w stanie faktycznym sprawy równoczesne żądanie ustalenia nieważności spornej umowy stanowi niezbędną przesłankę uwzględnienia roszczenia o zapłatę.

Wyrok kasatoryjny został zaskarżony zażaleniem przez pozwanego, który zarzucił naruszenie art. 386 § 4 w zw. z art. 156¹ § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd błędnie zidentyfikował charakter roszczenia, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. np. postanowienia SN z 25 maja 2023 r., III CZ 35/23; z 18 maja 2023, III CZ 80/23; z 18 kwietnia 2023 r., III CZ 430/22).

Sąd Okręgowy nie dokonał oceny zaskarżonych postanowień umowy kredytu pod kątem abuzywności, ponieważ przyjął, że po ich usunięciu umowa nie mogłaby dalej obowiązywać. Powód zaś domagał się utrzymania w mocy umowy w kształcie niezawierającym spornych postanowień. Zważywszy, że przedmiotem procesu były niedozwolone klauzule umowne i zapłata jako skutek ich oceny, należy za Sądem odwoławczym przyjąć, że nie doszło do rozpoznania istoty sprawy, czyli roszczenia głównego, przedmiotu powództwa, racji, dla której w ogóle zostało wytoczone. Przyczyna, dla której Sąd zaniechał zbadania istoty sprawy nie ma przy tym znaczenia, o ile Sąd drugiej instancji nie podzielił stanowiska o jej istnieniu.

Co więcej, w uchwale składu siedmiu sędziów z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 (OSNC 2021, nr 9, poz. 56) Sąd Najwyższy przyjął, że przewodniczący ma obowiązek pouczyć konsumenta o prawdopodobnym wyniku sprawy w świetle zgłoszonych twierdzeń i dowodów, tj. w szczególności o tym, czy - w ocenie sądu - istnieje możliwość utrzymania umowy po wyeliminowaniu z niej klauzul abuzywnych i jakie będą następstwa dalszego funkcjonowania stosunku prawnego o takiej treści. Sąd wskazał, że ustawowym instrumentem nadającym się do tego celu są art. 156¹ i art. 156² k.p.c.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie, orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego

pozostawiając, zgodnie z art. 108 § 2 w zw. z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c., sądowi który wyda orzeczenie kończące postępowanie w sprawie.

[SOP]

[ms]